

**ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ «УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»**

Циклова комісія з архітектури, будівництва та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Фахового коледжу

ЗВО «Університет Короля Данила»

Володимир ЯСЛИК

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«РИСУНОК»

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво

Спеціальність: 022 Дизайн

Спеціалізація: 022.01 Графічний дизайн

Освітньо-професійна програма: «Графічний дизайн»

Освітньо-професійний ступінь – *фаховий молодший бакалавр.*

Статус дисципліни – *обов'язкова*

Мова викладання, навчання та оцінювання – *українська.*

Івано-Франківськ, 2024

Розробник:

ГРЕБЕНЮК Іван Васильович - викладач, циклової комісії з архітектури, будівництва та дизайну Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила», спеціаліст вищої категорії.

Розглянуто та схвалено на засіданні циклової комісії
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
з архітектури, будівництва та дизайну
протокол № 1 від «28» серпня 2024 р.
Голова циклової комісії

Катерина ГУСАР

Схвалено методичною радою
Фахового коледжу
ЗВО «Університет Короля Данила»
протокол №1 від «29» серпня 2024 р.
Голова методичної ради

Олег КЛІЩ

ВСТУП

Мета вивчення дисципліни «Рисунок» – є засвоєння практичних засад навчального рисунку починаючи від формування поняття конструктивної логіки, побудови об'ємної форми і методичної послідовності поетапного ведення роботи над зображенням до визначеного рівня завершеності за допомогою перспективної побудови об'єму в просторі, тону, світлотіньового моделювання форми.

Завдання:

- 1) навчити студентів володіти засобами тону;
- 2) передавати на площині трьохвимірність об'єктів предметно-просторового середовища в залежності від освітлення, оточення, повітряної та колірної перспективи;
- 3) формування вміння трансформувати зображені реальні об'єкти у двовимірні декоративні рішення;
- 4) здобуття базових знань та ознайомлення з різними техніками написання картин

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- 1) характеристики теоретичних основ рисунку;
- 2) принципи перспективного зображення;
- 3) засоби побудови та передачі об'ємної форми на площині, закономірності сприйняття;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **уміти:**

- 1) виконувати постановки з натури в графічній техніці;
- 2) здійснювати лінійно-конструктивну побудову постановки;
- 3) застосувати на практиці усі види штриха;
- 4) правильно організувати картинну площину;
- 5) засобами світлотіні моделювати форму, передавати повітряно-просторову перспективу;
- 6) у результаті вивчення малюнку у студента повинно розвиватись відчуття світлотіні, нюансу, контрасту, які він виявляє за допомогою штриха.

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

		Денна форма	Заочна форма
Курс		3,4	3,4
Семестр		5,6,7,8	5,6,7,8
Кількість кредитів ECTS (год.)		12 (360 год.)	12 (360 год.)
Аудиторні навчальні заняття, год.	лекції		
	практичні	160 (год.)	34 (год.)
Самостійна робота, год		200 (год.)	326 (год.)
Форма підсумкового контролю	залік	8 семестр	8 семестр

СТРУКТУРНО–ЛОГІЧНА СХЕМА ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Пререквізити	Постреквізити
Композиція та кольорознавство	
Основи рисунку та живопису	

ЗАГАЛЬНІ ТА СПЕЦІАЛЬНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

яких набувають студенти внаслідок вивчення навчальної дисципліни «Рисунок» згідно з освітньо-професійною програмою «Графічний дизайн»

Результати навчання	Код та назва компетентності
РН 9 Зображувати композиційно-цілісні об'єкти дизайну засобами графічних технік.	СК2 Здатність візуалізувати творчі задуми при створенні об'єктів дизайну.

РН 10 Створювати макет (модель) об'єкту (продукту) дизайну для демонстрації творчого задуму.	СК3 Здатність застосовувати засоби та прийоми формоутворення, макетування та моделювання об'єкту для втілення дизайнерської ідеї.
РН 14 Працювати автономно та/або в команді.	СК12 Здатність презентувати результати власної та/або командної творчої діяльності, у тому числі продукт дизайну перед різними аудиторіями.
РН 17 Презентувати власні професійні компетентності, створені об'єкти (продукти) або їх елементи в професійному середовищі, перед клієнтами, користувачами та споживачами, враховуючи тенденції ринку праці у сфері дизайну.	ЗК5 Знання та розуміння предметної області

ПОЛІТИКА КУРСУ

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Курс передбачає обов'язкове вивчення та виконання здобувачами усіх практичних завдань, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни та вказаних у СДО на сторінці курсу.

Перед початком заняття здобувачі повинні обов'язково мати необхідне для виконання практичних завдань приладдя (папір, олівці, резинки). Якщо його немає, то здобувач не допущений до занять та повинен його відпрацювати у вказаний нижче термін.

ПОВЕДІНКА В АУДИТОРІЇ

Усі учасники освітнього процесу повинні дотримуватися норм і правил внутрішнього розпорядку відповідно до Статуту Університету, Положення про Фаховий коледж та Положення про організацію освітнього процесу у Фаховому коледжі ЗВО «Університет Короля Данила».

ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

На початку вивчення курсу викладач знайомить студентів з основними пунктами Положення про академічну доброчесність, відповідно до якого і здійснюється навчальний процес.

ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРОПУЩЕНИХ ЗАНЯТЬ

Відпрацювання пропущених занять проводиться протягом 3-х тижнів, після того як студент повернувся на заняття, згідно графіку відпрацювань (вказано на сторінці навчальної дисципліни в СДО), у формі відповідно до пропущеного заняття.

Роботи, які здає здобувач освіти з порушенням терміну без поважних причин, не оцінюються.

Відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила» усі пропущені заняття, а також отримані негативні оцінки здобувачі зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість «н» в журналі буде виставлено «0» (нуль) балів без права перездачі.

ОСКАРЖЕННЯ ПРОЦЕДУРИ ПРОВЕДЕННЯ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ КОНТРОЛЬНИХ ЗАХОДІВ (ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ)

Оскарження процедури проведення та результатів контрольних заходів відповідно до «Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила».

МЕТОДИ НАВЧАННЯ ТА ДІАГНОСТИКА РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Результати навчання	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
Освітній компонент «Рисунок»		
РН 9 Зображувати композиційно-цілісні об'єкти дизайну засобами графічних технік.	— ілюстрація — практичні роботи — репродуктивний — творчий — методи самостійної роботи вдома	Поточний контроль, залік
РН 10 Створювати макет (модель) об'єкту (продукту) дизайну для демонстрації творчого задуму.	— робота під керівництвом викладача	
РН 14 Працювати автономно та/або в команді.		

<p>РН 17 Презентувати власні професійні компетентності, створені об'єкти (продукти) або їх елементи в професійному середовищі, перед клієнтами, користувачами та споживачами, враховуючи тенденції ринку праці у сфері дизайну.</p>		
--	--	--

Поточний контроль здійснюється з допомогою систематичного спостереження викладача за роботою кожного здобувача фахової передвищої освіти на практичному занятті. Проводиться у вигляді оцінювання виконання практичних завдань та усного опитування. Оцінювання здійснюється за національною чотирибальною шкалою – “2”; “3”; “4”; “5”.

Організація поточного та підсумкового контролю знань здобувачів Фахового коледжу здійснюється відповідно до Положення про систему контролю та оцінювання знань здобувачів освіти Фахового коледжу ЗВО «Університет Короля Данила».

Фіксація поточного контролю здійснюється в “Електронному журналі обліку успішності академічної групи” на підставі чотирибальної шкали. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі автоматично обчислюється підсумкова оцінка та здійснюється підрахунок пропущених занять. Усереднена оцінка переводиться в 60-бальну шкалу згідно нижченаведеної таблиці.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів) без права перезачі.

Студенти повинні мати оцінки з не менше 50% аудиторних занять.

Оцінювання самостійної роботи, яка передбачена в тематичному плані навчальної дисципліни разом з аудиторною роботою, здійснюється під час проведення практичних занять (поточний контроль). Поточний контроль самостійної роботи передбачає усну відповідь, виконання практичних робіт (рисуноків), відпрацювання практичних навичок тощо.

Виставлення балів за самостійну роботу під час поточного контролю обов'язково супроводжується оцінювальними судженнями. Бали додаються до балів, які отримав студент під час поточного контролю, але не більше, ніж кількість балів з оцінювання окремої теми заняття.

Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних занять, контролюється під час підсумкового контролю.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться для встановлення рівня досягнення здобувачами освіти програмних результатів навчання з навчальної дисципліни, після завершення вивчення дисципліни.

Підсумкова оцінка визначається сумою оцінок за виконані практичні роботи та оцінкою за підсумкове заняття (залікова робота).

Для здобувачів освіти передбачена також така форма контролю, як самоконтроль – усвідомлене регулювання студентом своєї діяльності задля забезпечення таких її результатів, які б відповідали поставленим цілям, вимогам, нормам, правилам, зразкам. Мета самоконтролю – запобігання помилкам та реагування на їх виправлення.

Самоконтроль передбачений у формі самоперевірки засвоєних знань після заняття, яка дає можливість здобувачам освіти самостійно перевірити правильність виконання завдань та проаналізувати помилки. У разі звернень здобувачів освіти викладач під час заняття, або після нього, надає консультації щодо проблемних ситуацій чи складних питань. Завдання для самоконтролю розміщено на сторінці курсу «Рисунок» у СДО (Система дистанційної освіти) ЗВО «Університет Короля Данила».

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ (за 4-бальною шкалою)

<i>Шкала в балах</i>	<i>Оцінка шкали ECTS</i>	<i>Національна шкала</i>
90-100 балів	A	5 (« відмінно»)
83-89 балів	B	4 («дуже добре»)
75-82 бали	C	4 («добре»)
67-74 бали	D	3 («задовільно»)
60-66 балів	E	3 («достатньо»)
35-59 балів	FX	2 («незадовільно»)
0-34 бали	F	2 («неприйнятно»)

При цьому, оцінки повинні відповідати таким критеріям:

«відмінно» – здобувач освіти міцно засвоїв матеріал навчальної дисципліни, сформоване чітке уявлення про послідовність виконання роботи, організацію світлових і тіньових напівтонів, упорядкованість зображення, передачу лінійно-конструктивного зображення з урахуванням перспективних скорочень і дотриманням якомога точніших пропорційних співвідношень, основних тональних співвідношень, світлотіньове

зображення та передача об'єму, цілісне сприйняття, володіє графічними техніками виконання рисунку.

«дуже добре» – здобувач освіти добре володіє графічними техніками виконання рисунку, грамотно передає форму композиції, характер та об'єм за допомогою тіней, півтіней, тону, допускає незначні помилки в лінійно-конструктивній побудові, які легко виправити;

«добре» – здобувач освіти має практичні навички виконання рисунку, володіє технікою штрихування, правильно передає прості форми та об'єм композиції, але допускає помилки при зображенні деталей;

«задовільно» – здобувач освіти має практичні навички виконання рисунку, має розуміння побудови композиції, передачі форм та об'єму, але допускає помилки в лінійно-конструктивній побудові;

«достатньо» – здобувач освіти виконує роботи на елементарному початковому рівні, виконує побудову композиції з допомогою викладача, допускає грубі помилки в лінійно-конструктивній побудові.

«незадовільно» – здобувач освіти не опанував навчальний матеріал дисципліни, не володіє технікою виконання рисунку, штрихування;

«неприйнятно» – здобувач освіти взагалі не орієнтується в методиці виконання рисунку, техніці штрихування, практичні навички не сформовані.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Рисунок драперії

1. Поняття про лінійно-конструктивну побудову.
2. Послідовність побудови драперії.
3. Основні засоби зображення.
4. Тривимірне зображення.
5. Штрихування драперії.

Тема 2. Рисунок осінньої композиції

1. Особливості виконання рисунку осінньої композиції.
2. Лінійно-конструктивна побудова осінньої композиції.
3. Надання об'єму.

Тема 3. Рисунок піраміди з конусом

1. Особливості побудови групи геометричних фігур.
2. Лінійно-конструктивна побудова з врахуванням перспективного скорочення.
3. Передача об'єму геометричної фігури.

Тема 4. Рисунок гіпсового шестигранника

1. Особливості побудови групи гіпсових фігур.
2. Лінійно-конструктивна побудова шестигранника
3. Передача характеру та об'єму за допомогою тіней, півтіней, тону.

Тема 5. Рисунок гіпсового пласта з кулею

1. Побудова гіпсового пласта з кулею.
2. Передача об'єму за допомогою тону.

Тема 6. Рисунок гіпсової моделі обличчя

1. Визначення взаємозв'язку складових частин черепа.
2. Аналіз загальних форм і об'єму черепа, за допомогою простих геометричних фігур та легкого тону.
3. Вивчення деталей на конструктивно-анатомічній основі.
4. Закономірності лінійної конструктивної будови форми черепа.
5. Наскрізно прорізні та просторові складові черепа.
6. Передача об'єму та матеріалу за допомогою тону.

Тема 7. Рисунок гіпсової розетки

1. Особливості побудови розетки.
2. Лінійно-конструктивна побудова гіпсової розетки.
3. Передача характеру та об'єму за допомогою тіней, півтіней, тону.

Тема 8. Рисунок гуцульського натюрморту.

1. Визначення просторовості конструкції натюрморту.
2. Послідовність побудови натюрморту.
3. Рисунок дрібних деталей.
4. Передача об'єму та матеріалу за допомогою тону.

2.ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН									
№	Назва теми	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
		всього	лекції	практичні заняття	самостійна робота	всього	лекції	практичні заняття	самостійна робота
*	Інтегровані теми з навчально предмета Основи рисунку та живопису								
1	Лінійний рисунок каркасів куба, циліндра, піраміди із зображенням товщини граней.	22		10	12	22		2	20
2	Постановка з геометричних фігур-каркасів та додаткової гіпсової фігури	22		10	12	24		2	22
3	Рисунок гіпсової моделі куба та зображення його падаючої тіні	24		12	12	24		2	22
4	Рисунок гіпсової та каркасної моделей циліндра	26		12	14	24		2	22
5	Рисунок кулі (піраміди) та її падаючої тіні	26		12	14	26		4	22
	Всього інтегрованих годин	120		56	64	120		12	108
*	Базові теми								
1	Рисунок драперії	21		14	7	21		2	19
2	Рисунок осінньої композиції	24		14	10	24		4	20
	Всього годин за 5 семестр	45		28	17	45		6	39
3	Рисунок піраміди з конусом	38		14	24	36		2	34
4	Рисунок гіпсового шестигранника	37		14	23	39		4	35
	Всього годин за 6 семестр	75		28	47	75		6	69
5	Рисунок гіпсового пласту з кулею	30		14	16	28		2	26
6	Рисунок гіпсової моделі обличчя	30		14	16	32		4	28
	Всього годин за 7 семестр	60		28	32	60		6	54
7	Рисунок гіпсової розетки	30		10	20	30		2	28
8	Рисунок гуцульського натюрморту	30		10	20	30		2	28

	Всього годин за семестр 8	60		20	40	60		4	56
	Всього годин на вивчення дисципліни	360		160	200	360		34	326

4.ПЛАН ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ заняття	Тема заняття	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
	Тема 1. Рисунок драперії	14	2
1	Особливості виконання рисунку драперії.	2	
2	Поняття про лінійно-конструктивну побудову.	2	
3	Побудова драперії	2	
4	Наведення контурів	2	
5	Основні засоби зображення.	2	
6-7	Надання об'єму	4	
	Тема 2. Рисунок осінньої композиції	14	4
8	Зразки осінньої композиції. Пошук композиції	2	
9	Особливості виконання рисунку осінньої композиції	2	
10	Побудова пропорцій осінньої композиції	2	
11	Лінійно-конструктивна побудова осінньої композиції.	2	
12	Штрихування осінньої композиції	2	
13-14	Надання об'єму осінньої композиції	4	
	Всього практичних за 5 семестр	28	6
	Тема 3. Рисунок піраміди з конусом	14	2
15	Особливості побудови групи геометричних фігур	2	
16	Побудова фігур	2	
17	Лінійно-конструктивна побудова з врахуванням перспективного скорочення.	2	
18	Штрихування піраміди	2	
19	Штрихування конуса	2	
20-21	Надання об'єму композиції, тіні	4	
	Тема 4. Рисунок гіпсового шестигранника	14	4
22	Особливості побудови групи гіпсових фігур.	2	
23-24	Лінійно-конструктивна побудова шестигранника	4	

25-26	Передача характеру та об'єму за допомогою тіней, півтіней, тону.	4	
27-28	Штрихування фігури	4	
	Всього практичних за 6 семестр	28	6
	Тема 5. Рисунок гіпсового пласти з кулею	14	2
29	Побудова фігур	2	
30-31	Лінійно-конструктивна побудова фігур	4	
32-33	Штрихування фігур	4	
34-35	Тіні	4	
	Тема 6. Рисунок гіпсової моделі частини обличчя	14	4
36	Визначення взаємозв'язку складових частин черепа.	2	
37	Аналіз загальних форм і об'єму черепа, за допомогою простих геометричних фігур та легкого тону.	2	
38	Лінійно конструктивна будова форми черепа.	2	
39	Наскрізно прорізні та просторові складові черепа.	2	
40	Передача об'єму та матеріалу за допомогою тону	2	
41-42	Штрихування моделі обличчя	4	
	Всього практичних за 7 семестр	28	6
	Тема 7.Рисунок гіпсової розетки	10	2
43	Побудова розетки	2	
44	Рисунок деталей розетки	2	
45	Штрихування розетки	2	
46-47	Передача об'єму та матеріалу за допомогою тону	4	
	Тема 8. Рисунок гуцельського натюрморту	10	2
48	Визначення просторовості конструкції натюрморту	2	
49	Рисунок елементів натюрморту	2	
50	Рисунок дрібних деталей	2	
51	Штрихування	2	
52	Передача об'єму за допомогою тону, тіней	2	
	Всього практичних за 8 семестр	20	4
	Всього практичних занять	104	22

6.САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Зміст завдання для самостійної роботи	Кількість год.		Рекомендовані джерела інформації
		Денна форма	Заочна форма	
Тема 1. Рисунок драперії	Виконати градації тону від світлого до темного і навпаки м'яким та твердим олівцем (формат А4)	7	19	1,2,6,11
Тема 2. Рисунок осіннього натюрморту	Виконати вправи: начерки елементів натюрморту, тонально-структурні вузли натюрморту.	10	20	1,2,3,9
	Всього самостійної за 5 семестр	17	39	
Тема 3. Рисунок піраміди з конусом	Виконати вправи: начерки піраміди, конуса, різних розмірів	24	34	1,2,4,9
Тема 4. Рисунок гіпсового шестигранника	Виконати вправи: начерки шестигранника	23	35	1,2,5,6
	Всього самостійної за 6 семестр	47	69	
Тема 5. Рисунок гіпсового пласту з кулею	Виконати вправи: начерки куль, різного радіусу	16	26	1,2,4,6
Тема 6.Рисунок гіпсової моделі частини обличчя	Виконати вправи (10-15): - начерки ока; - начерки губ; - начерки носа	16	28	1,3,6,10
	Всього самостійної за 7 семестр	32	54	

Тема 7.Рисунок гіпсової розетки	Виконати вправи: гіпсової розетки	20	28	1,3,4
Тема 8.Рисунок гуцульського натюрморту	Виконати вправи: гуцульський натюрморт	20	28	1,2,6,10
	<i>Всього самостійної за 8 семестр</i>	40	56	
Всього самостійної роботи		136	218	

ПРОГРАМОВІ ВИМОГИ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Види штрихування?
2. Пошук розмірів та пропорцій?
3. Що таке тінь?
4. Що таке тон?
5. Що таке півтон?
6. Що таке перспектива?
7. Як лінійно зобразити драперію.
8. Штрихування драперії
9. Осінній натюрморт.
10. Передання настрою та кольору.
11. Вміти лінійно зображати геометричні об'ємні фігури.
12. Акцентування на гранях, тональна складність передачі форми.
13. Лінійне та тональне зображення шестигранника.
14. Різновиди гіпсових розеток .
15. Лінійне та тональне зображення гіпсової розетки.
16. Зображення гіпсових моделей частин обличчя.
17. Лінійне зображення гіпсового пласта.
18. Лінійне та тональне зображення кулі.
19. Дотримання чітких пропорцій та тонального вирішення.
20. Передача пропорцій гуцульського натюрморту.
21. Передача важливих деталей тоном.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Кириченко М.А., Кириченко І.М. Основи образотворчої грамоти: Навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. К.: Вища шк., 2002. 190 с.
2. Лукань В. Малюнок: Збірник програм з дисципліни образотворчого циклу. Київ, 1992.42с.
3. Лукань В. Рисунок: метод. посіб. до навч. курсу. Івано-Франківськ: Плай, 2005. 112 с.
4. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів, 2013. 114 с.
5. Попов М. Т. Альбом: рисунок, живопис Київ: ТОВ «Європа Прінт», 2008. 164 с.
6. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис: навчальний посібник. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2021. 120с.

Додаткова література

7. Гребенюк Г.Є. Основи композиції та рисунок. Київ : Техніка, 1997.
8. Железняк С.М., Ламонова О.В. Образотворче мистецтво: навч.посіб.. К.: Генеза, 2013. – 176с.
9. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції (геометричні аспекти). Київ : Каравелла, 2004. 304 с.
10. Опанащук М., Опанащук О. Емоційна природа рисунку: навчальний посібник. Львів : Арал, 2013. 114 с.
11. Туманов І. Рисунок. Живопис. Скульптура: Теоретико-методологічні основи комплексного навчання: навч. посіб. Львів: Аверс, 2010. 496 с.
12. Березний В.В. Методичні вказівки з курсу «Рисунок, живопис, скульптура». Система дистанційної освіти СДО «Університет Короля Данила». URL: <https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=5909>